

6 augustus 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, advocaat
te Breda

tegen:

wijlen **broeder [naam]**,
geboren op [jaartal], overleden op [jaartal],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie Broeders van Maastricht
(F.I.C.)

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 9 december 2014. Op 30 januari 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], Provinciale Overste van de Congregatie Broeders van Maastricht (F.I.C.).

Op 16 juli 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen, vergezeld van zijn partner [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mw. mr. Van Berckel voornoemd. Namens de Congregatie zijn verschenen broeder [naam] voornoemd en broeder [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is het [rangtelwoord] kind in een gezin met [aantal] kinderen, wonende in [plaats]. Toen hij een kleuter was, heeft hij een aantal weken met zijn broertjes en zusjes doorgebracht bij de nonnen in [plaats]. Daar is hij in het donker opgesloten geweest omdat hij in zijn broek had geplast, hetgeen door klager is ervaren als geestelijke mishandeling. [aantal] kinderen grootbrengen in een veel te kleine woonomgeving bleken zijn ouders nauwelijks aan te kunnen. Het verliep dan ook steeds vrij moeizaam en weinig harmonieus in het gezin. De kinderen werden om diverse redenen regelmatig op andere scholen in [plaats] geplaatst.

Toen klager in het begin van de jaren '60 in de zesde klas zat, bezocht hij de [school] aan de [straat] in [plaats]. Aangeklaagde was zijn klassenbroeder. Klager moest gedurende dat schooljaar wekelijks een tot twee keer nablijven om voor hem onduidelijke redenen. Er leek altijd iets te zijn wat hij niet goed had gedaan, maar het is hem nooit duidelijk geworden wat het was. Hij moest dan meelopen met aangeklaagde naar diens eigen kamer in het klooster, dat intern via lange gangen vanaf school bereikbaar was. Nadat aangeklaagde vanachter zijn bureau klager vermanend had toegesproken, ging hij zitten op de stoel voor het bureau waar klager zat, en trok klager op schoot. Daarbij vertelde aangeklaagde dat het allemaal niet zo erg was en dat hij klager lief vond. Aangeklaagde ging dan met zijn hand via de korte broekspijp of de gulp de broek en onderbroek van klager in en betastte dan diens geslachtsdeel. Aangeklaagde hield daarbij zijn hoofd tegen het hoofd van klager en fluisterde ter geruststelling van alles in het oor van klager. Klager weet niet meer wat er gezegd is, maar kan zich de stank van sigaren nog goed herinneren.

2.2. Klager heeft er lang over nagedacht of en hoe hij het thuis aan de orde moest stellen. Eerst heeft hij het via omwegen geprobeerd en uiteindelijk heeft hij het heel expliciet verteld. Zijn moeder werd ontzettend boos op hem omdat je dat soort dingen niet mocht denken en zeker niet kon zeggen en al helemaal niet over een geestelijke. Als straf werd klager de hel in het vooruitzicht gesteld en om dat te voorkomen moest klager gaan biechten. Daarna hield klager het gebeuren als een geheim voor zichzelf. De moeder van klager leeft niet meer. Wel heeft klager kort na zijn puberteit in algemene zin met zijn broer [naam] gesproken over hetgeen hem is overkomen, in de sfeer van “ die broeders lusten er wel pap van”, waarna zijn broer bevestigde dat hem ook iets dergelijks was overkomen met een (andere) leerkracht. Klager is sinds [jaartal] samen met zijn partner. Kort nadat hij haar leerde kennen, heeft hij haar in detail verteld over het seksueel misbruik door aangeklaagde en dat hij thuis niet werd geloofd.

2.3. Klager is van mening dat het seksueel misbruik onbewust zeker van invloed is geweest op zijn leven en op zijn carrière. Hij ging van school naar school en heeft niets afgemaakt. Klager kan heel moeilijk omgaan met autoriteit. Hij voegt zich maar is ontzettend wantrouwend, heeft dan het gevoel dat hij niet serieus wordt genomen en dat er misbruik van hem wordt gemaakt. Klager is al op jonge leeftijd gaan werken. Hij heeft zich opgewerkt in de [branche] totdat hij overspannen raakte en in [jaartal] volledig is afgekeurd. Zijn relatie met zijn uit zijn eerste huwelijk geboren zoon is vastgelopen omdat klager niet kon omgaan met diens homoseksualiteit. Door burn-out en ernstige depressies, alsmede de publiciteit in [jaartal] rondom het seksueel misbruik en de tijd die klager had om erover na te denken, kwam het er toe dat hij zich in 2010 heeft gemeld bij het Meldpunt (klachtnummer 2010-0625). De gesprekken die hij had met vertrouwenspersoon mw. [naam] zijn vastgelegd in een verslag dat door klager is overgelegd. Zij heeft hem naar Centrum '45 verwezen, waar volgens klager PTSS is gediagnosticeerd.

Klager verkeerde in de veronderstelling dat hij met de melding een klachtprocedure in gang had gezet. Toen hem duidelijk werd dat dit niet het geval was heeft hij zich op het laatste moment, kort voor de deadline in oktober 2014, gemeld.

2.4. Klager beoogt met zijn klacht primair hetgeen hem en anderen is overkomen aan de kaak te stellen. Er moet een krachtig signaal worden afgegeven en er moeten serieuze lessen getrokken worden uit het verleden en maatregelen getroffen om ieder misbruik jegens kinderen te voorkomen. Daarnaast wenst klager een financiële compensatie als teken van erkenning.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in zijn uitgebreide reactie aangegeven dat naar vermogen onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Aangeklaagde heeft vanaf zijn professie als broeder van Maastricht in augustus [jaartal] lesgegeven aan meerdere lagere scholen van de broeders, laatstelijk in [plaats] aan de [school] vanaf [jaartal] tot zijn pensioen in [jaartal], waarna hij nog 3 jaar in de broedercommunity aan de [straat] bleef wonen.

De [school] stond onder toezicht van een broeder-inspecteur. In zijn verslaggeving over de toestand van het onderwijs in de betreffende jaren wordt niets vermeld over enig seksueel misbruik dan wel over mogelijke misdrijvingen van aangeklaagde jegens de leerlingen. De enige nog in leven zijnde broeder die in dezelfde tijd deel uitmaakte van de community aan de [straat] kan zich niets herinneren van mogelijk seksueel misbruik door aangeklaagde.

Op grond van de ter beschikking staande gegevens uit de archieven en documentatie kan bevestigd noch ontkend worden dat aangeklaagde zich jegens klager schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik van klager.

Bij de Congregatie is een klacht tegen aangeklaagde ontvangen van een broer van klager (2014W1173)(2). Deze klacht wordt middels een mediationtraject afgedaan en bevindt zich in de compensatiefase.

De Overste concludeert dat, gelet op de gedetailleerde beschrijving van het misbruik en op de in het mediationtraject reeds behandelde klacht van de broer van klager, het zeer aannemelijk is dat aangeklaagde ook jegens klager seksueel misbruik heeft gepleegd. De Overste erkent de pijn die klager heeft geleden vanwege hetgeen hem is aangedaan door aangeklaagde. Het misbruik had nooit mogen gebeuren want het is in strijd met alles waar de Congregatie voor staat. Aan klager worden oprechte verontschuldigheden aangeboden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager moest gedurende een schooljaar wekelijks een tot twee keer nablijven. In de kamer van aangeklaagde werd hij eerst bestraft en daarna op schoot getrokken bij aangeklaagde, die daarbij met zijn gezicht tegen het hoofd van klager kwam en lieve dingen in zijn oor fluisterende met zijn hand via de korte broekspijp of de gup de broek en onderbroek van klager in ging en diens geslachtsdeel betastte.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn

verklaring ondersteund door de schriftelijke verklaring d.d. [datum] van zijn partner mw. [naam] dat klager haar vrij snel na hun kennismaking in [jaartal] verteld heeft dat hij regelmatig moest nablijven op school en dat de daarop volgende bestraffingen door de bewuste broeder een seksueel karakter hadden.

Tenslotte is een klacht tegen aangeklaagde van een broer van klager (2014W1173)(2) over seksueel misbruik middels mediation in een afrondende fase beland en heeft de Overste ter zitting aangegeven dat het gezien de inhoud van deze klacht zeer aannemelijk is dat aangeklaagde ook klager seksueel heeft misbruikt

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 11 of 12 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Broeders van Maastricht (F.I.C.) de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 6 augustus 2015 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.